

Интервю с Мадлен Алгафари

Кои са най-големите грешки, които родителите правят по отношение на децата?

☞ Най-грешното е да лишат детето си от любов. След това - *да не правят разлика между любов и одобрение* или любов и уважение. Можем да не одобрим постъпка, но не и да демонстрираме, че спираме да обичаме. Това е най-коварната и незряла форма на манипулация, която все още някои родители възприемат като правилна.

Как да разбере един родител, че детето му го манипулира?

☞ Ако познава детето си, ако общува постоянно с него, не може да не разбере. Но да не забравяме, че манипулацията не е само нещо лошо. Когато се опитваме да спечелим вниманието на някого също е манипулация, когато даваме, за да получим - също. Има и родители, които не разбират, че са манипулирани, но това са родителите, които малко познават децата си.

Как се реагира в такава ситуация?

☞ Зависи за каква манипулация става дума. Но със сигурност не се реагира с бой. За всеки осъзнат възрастен е ясно, че с доброто се възпитава и стимулира в правилна посока, със зло се постига само реваншизъм и се генерират бъдещи проблеми. Разговаря се, *не се отхвърля личността на детето, а постъпката*. И зрелият родител си задава въпроса: "С какво допринесох детето ми да ме лъже?", ако става дума за лъжа, а не за безобидните опити на малките да привличат внимание. Понякога децата тестват през манипулацията властта си над родителя и проверяват докъде могат да наложат своята воля. Реакциите на родителя е добре да са балансирани - да приемат детската воля,

за да се чувства детето значимо или да я отхвърлят, ако я намират за неуместна или застрашаваща детето. Но във всеки случай да му покажат, че директното открито говорене е по-вярното поведение, а не заобиколните манипулации.

Ако един родител вече е загубил авторитета си пред детето (за деца под 7-годишна възраст), има ли начин да го възвърне и как?

☞ Има, разбира се. Като не лъже, като тренира уменията си за спокойна сила и *топла категоричност*. Като не се оставя да бъде постоянно доминиран от детето си, но и като умее да се вдетинява понякога, за да говорят на един език. Със сигурност не става с насилие. Насилва само слабият. Силният човек не подхожда силово!

Как да реагираме, ако забележим, че детето лъже системно?

☞ Първо да си зададем въпроса: *защо се страхува да ни каже истината?* Явно сме му пратили посланието, че не сме способни да чуваме истини. Второ, като родителят сам не дава пример за това как се лъже. Трето, като започнем да поощряваме казването на истината.

Какво мислиш за наказанието като метод за корекция на поведението на детето?

☞ В миналото на човешвото деца са били наказвани доста сурово. В Средновековието дори за сериозно провинение са вкарвали детето на фурнаджийската лопата за секунди в още топлата пещ. Има данни, че в Германия е съществувал общински служител, който е идвал да бие детето, когато родителят е твърде милостив. Детският труд е бил жестоко експлоатиран също. Днес,... слава Богу днес знаем, че наказанието трябва да е крайната мярка. Поощрението е това, което безболезнено възпитава. Когато хвалим, детето дори ни е съюзник в процеса на собственото си възпитание. Много е важно децата да знаят, *че са сгрешили, а не са грешни*. Когато все пак се налага да се приложи наказание, то е добре да е отнемане на удоволствие, а не създаване на неудоволствие. Защото садистичните наказания от миналото (някои дори може би ги помнят) като колениченето с вдигнати ръце зад вратата върху орехови черупки водят само до едно - трупане на желание за реванш.

А за заплахата?

☞ Заплашва слабият човек. Само това мога да кажа. Ако един родител е стигнал до там, че да не разполага с никакви други средства за възпитание и си мисли, че като вменява страх, ще постигне нещо, трябва да работи със себе си непременно.

Трябва ли двамата родители да участват във възпитанието на детето?

- ☞ Разбира се. Майката учи как се живее във вътрешния свят, бащата - във външния. Тя е пристан и утеха, той - източник на правилата. Тези роли, разбира се, не са математически поделени, но все пак са предвидените от природата здрави тенденции.

Какво се случва, ако само единият родител участва във възпитанието?

- ☞ Ако родителят е умел и осъзнат, няма да се случи нищо лошо. Не е лесно да се играят и двете роли - и на майка, и на баща, но все пак най-добрият вариант е да участват и двамата.

Доколко е важен личният пример на всеки родител?

- ☞ Децата малко учат от казаното, а по-скоро от показаното. Неслучайно "показвам" звучи като превъзходна степен на "казвам", защото е повече от казвам. Примерът учи, не думите - още повече там, където се разминават.

Какво мислиш за възпитателния подход „Ако направиш..., ще ти купя...“?

- ☞ Ако родителят разчита на играчката или шоколадовото яйце като допълнителни патерици във възпитанието, пак означава, че не разполага сам с достатъчно други ходове да постигне желаното. Принципът "ще получиш, ако си дал" е верен, но е грешно, когато само материални неща се дават. Това създава консуматорски дух, не се ценят играчките после, а и нематериалното даване не се преживява после от детето като даване.

На каква възраст трябва един родител да даде самостоятелност на детето си и под каква форма?

- ☞ На всяка възраст има неща, за които трябва да се дава самостоятелност на детето. Така то все повече развива самоувереността. Важното е да са съответните на възрастта.

Как да реагираме, ако детето проявява агресия?

- ☞ Не и с агресия от своя страна, защото иначе се затваря порочният кръг "ти - на мен, аз - на теб". Важно е първо да не му демонстрираме ние агресивното поведение като норма. Но имам предвид в случая насилническото поведение. Защото да се себеотстоява е важно за него. Когато агресията е добронамерено казване на истината, без етикети, без ругатни, тя е градивна. Спокойната сила и топла категоричност са добрите реакции. Важно е и да знаем, че детето, което не проявява никаква агресия, означава, че вече е потиснато.

Има родители, които отказват да използват думата „Не“ и отказът като възпитателен метод. До какви последствия би могло да доведе това?

☞ Не е нужно да е терапевт човек, за да даде отговор на този въпрос. Имаме си един хубав израз: "да ти се качи на главата" някой. Когато едно дете бъде овластено до степен да командва родителя си, последиците са точно толкова опасни, колкото и когато родителят мачка и не дава никакво право на свободна воля у детето. Създава се проблем - нарушено чувство за лични граници, независимо в коя от двете посоки. И в двата случая това носи страдание за детето след време, а и за самия родител - също.